

โครงการค่ายอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนเครือข่ายอย่าง

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการค่ายอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปีที่ 2 :

เยาวชนเรียนรู้เขตชุมชนปัญญาสมุนไพรในชุมชน

ระหว่างวันที่ 20 – 21 มีนาคม พ.ศ. 2560

ณ เทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

สรุปผลการดำเนินโครงการ

เนื่องด้วย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตระหนักว่าการบริการวิชาการแก่สังคม เป็นภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงให้บริการวิชาการแก่ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ทั้งยังเป็นตัวชี้วัดในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเห็นควรให้มีการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมและชุมชนขึ้น ภายใต้ชื่อ “ค่ายอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปีที่ 2 : เยาวชนเรียนรู้เขตชุมชนปัญญาสมุนไพรในชุมชน” ในเขตพื้นที่ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี อันเป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากบุคลากรและทรัพยากรที่มีในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไปให้ความรู้แก่เยาวชนในเขตพื้นที่เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้สมุนไพรในท้องถิ่นที่ไม่รู้จัก รวมถึงได้เรียนรู้และศึกษาพันธุ์พืชสมุนไพรและสรรพคุณพืชสมุนไพรในการรักษาโรคต่างๆ และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งพืชที่เป็นสมุนไพรในการรักษาโรคและพืชที่ใช้ในการประกอบอาหาร โดยเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้หรือเพื่อประโยชน์ในการใช้สมุนไพรเพื่อพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อให้เยาวชนรู้จักชนิดของพืชสมุนไพรอย่างหลากหลายและวิธีการนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดกับสุขภาพแบบสืบทอดอย่างยั่งยืน
2. เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีชีวิตสำหรับใช้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเกี่ยวกับพืชสมุนไพรให้กับเยาวชน
3. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กับส่วนราชการในอำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีในการบริการทางวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

4. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และบูรณาการความรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอนการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคม

การดำเนินงาน

1. ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ

ระหว่างวันที่ 20 – 21 มีนาคม พ.ศ. 2560

2. สถานที่ดำเนินโครงการ

ณ เทศบาลตำบลขุนพิด็จ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ผู้เข้าร่วมโครงการ

เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 120 คน

4. วิทยากร

คณาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และปราชญ์ชุมชน

5. ลักษณะกิจกรรม

1. กิจกรรมฐานให้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและสรรพคุณ ณ ชุมชนในอำเภอกู่ทอง และศูนย์อู่ทองทวารวดี

2. กิจกรรมสรุปความคิด โดยแบ่งเยาวชนออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 30 คน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำหนังสือ 2 เล่ม

- เล่มที่ 1 คู่มือพืชสมุนไพร ทุกคนร่วมกันนำข้อมูลที่ได้รับจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและสรรพคุณ มาอบรมฐานการใช้หลักภาษาไทย ในการเขียน บรรยายสรรพคุณของพืชสมุนไพร

- เล่มที่ 2 นิทานพืชสมุนไพร ทุกคนร่วมกันนำข้อมูลที่ได้รับจากการเรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและสรรพคุณ มาอบรมฐานการใช้หลักภาษาไทย ในการเขียนแต่งนิทานพืชสมุนไพร

3. กิจกรรมการสร้างสรรค์ผลงาน แบ่งกลุ่มเยาวชน เข้าตามฐานต่างๆ เพื่อเรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

- ฐานที่ 1 การใช้หลักภาษาไทย ในการเขียน บรรยายสรรพคุณของพืชสมุนไพร

- ฐานที่ 2 การใช้หลักภาษาไทย ในการเขียนแต่งนิทานพืชสมุนไพร

- ฐานที่ 3 การสร้างสรรค์ภาพวาดสมุนไพร เพื่อวาดภาพพืชสมุนไพร

- ฐานที่ 4 การแปลสรรพคุณของพืชสมุนไพรเป็นภาษาอังกฤษ

- ฐานที่ 5 การแปลนิทานพืชสมุนไพรเป็นภาษาอังกฤษ

- ฐานที่ 6 การจัดทำหนังสือนิทานและหนังสือคู่มือพืชสมุนไพร

4. การประกวดหนังสือทำมือ

6. การบรรลุเป้าหมาย

6.1 การบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เยาวชนรู้จักชนิดของพืชสมุนไพรอย่างหลากหลายและวิธีการนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดกับสุขภาพแบบสืบทอดอย่างยั่งยืน
2. มีฐานการเรียนรู้แบบมีชีวิตสำหรับใช้ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเกี่ยวกับพืชสมุนไพรให้กับเยาวชน
3. เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กับส่วนราชการในอำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรีในการบริการทางวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
4. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และบูรณาการความรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอนการวิจัยและการบริการวิชาการแก่สังคม

6.2 ผลผลิตที่เกิดขึ้น

1. หนังสือคู่มือสมุนไพร
2. หนังสือนิทานสมุนไพร
3. เล่มสรุปผลการดำเนินงานโครงการค่ายอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปีที่ 2 : เยาวชนเรียนรู้เชิงชุมชนปัญญาสมุนไพรในชุมชน

6.3 การบรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย

การดำเนินงานโครงการมีความสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 4 การให้บริการวิชาการตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

● ด้านที่ 1 การให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น

เป้าประสงค์ คณะเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้พร้อมให้บริการวิชาการ

แนวทางการดำเนินงาน

1. มีการนำความรู้และประสบการณ์จากการให้บริการวิชาการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและการวิจัย
2. พัฒนาองค์ความรู้ที่ให้บริการวิชาการสอดคล้องกับบริบทของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นในรูปแบบการบริการแบบให้เปล่า และการนำมาซึ่งรายได้

6.4 การบรรลุเป้าหมายในการเชื่อมโยงกับตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษา

ระดับหลักสูตร

บรรลุเป้าหมายในองค์ประกอบที่ 4 การบริหารอาจารย์ ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 การบริหารอาจารย์

บรรลุป้าหมายในองค์ประกอบที่ 3 นักศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา

บรรลุป้าหมายในองค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 สาระรายวิชาในหลักสูตร และตัวบ่งชี้ที่ 5.2

การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ระดับคณะ

บรรลุป้าหมายในองค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการแก่สังคม ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม โดยคณะได้ดำเนินงานในการบริการวิชาการแก่สังคมแบบให้เปล่า โดยการมีส่วนร่วมจากชุมชนตั้งแต่กระบวนการสำรวจความต้องการของชุมชน วางแผน การดำเนินงาน และการทบทวนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ระดับสถาบัน

บรรลุป้าหมายในองค์ประกอบที่ 3 การบริการวิชาการแก่สังคม ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 การบริการวิชาการแก่สังคม การดำเนินงานโครงการครั้งนี้ สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคมแบบให้เปล่า โดยการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ บุคลากร และชุมชน

6.5 การบรรลุป้าหมายในเชิงปริมาณ

การติดตามและประเมินผลโครงการในเชิงปริมาณ จำนวน 120 คน ถือว่าบรรลุป้าหมายเกิน 100% ทั้งนี้ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งมีผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 139 คน โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

ประเด็นการประเมิน	ระดับที่คาดหวัง ก่อนร่วมโครงการ		ระดับที่ได้รับ หลังเข้าร่วมโครงการ	
	คะแนน เฉลี่ย	ความพึง พอใจ	คะแนน เฉลี่ย	ความพึง พอใจ
1.1 ความเหมาะสมของเอกสาร / สื่อประกอบในโครงการบริการ วิชาการ	3.35	ปานกลาง	4.26	มากที่สุด
1.2 ความเหมาะสมของโครงการ / กำหนดการ / ระยะเวลาใน การให้บริการวิชาการ	3.29	ปานกลาง	4.41	มากที่สุด
1.3 ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวก / อาหาร / เครื่องดื่ม	3.18	ปานกลาง	4.37	มากที่สุด

ประเด็นการประเมิน	ระดับที่คาดหวัง ก่อนร่วมโครงการ		ระดับที่ได้รับ หลังเข้าร่วมโครงการ	
	คะแนน เฉลี่ย	ความพึง พอใจ	คะแนน เฉลี่ย	ความพึง พอใจ
1.4 ความเหมาะสมของสถานที่ / บรรยากาศ / สิ่งแวดล้อม	3.54	มาก	4.32	มากที่สุด
1.5 ความเหมาะสมของการต้อนรับ / การอำนวยความสะดวก ของเจ้าหน้าที่	3.41	มาก	4.47	มากที่สุด
สรุปผลรวมด้านการบริหารจัดการ	3.35	ปานกลาง	4.37	มากที่สุด
2.1 ข้อมูล/ความรู้เกี่ยวกับชนิดของพืชสมุนไพรและวิธีการ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับสุขภาพแบบสืบทอดอย่างยั่งยืน	3.45	มาก	4.61	มากที่สุด
2.2 ข้อมูล/ความรู้ในด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาเกี่ยวกับพืช สมุนไพร	3.01	ปานกลาง	4.40	มากที่สุด
2.3 ข้อมูล/ความรู้ด้านการวาดภาพพืชสมุนไพร	3.12	ปานกลาง	4.40	มากที่สุด
2.4 ข้อมูล/ความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการ เขียนสรรพคุณของพืชสมุนไพร	3.29	ปานกลาง	4.45	มากที่สุด
2.5 ข้อมูล/ความรู้ด้านการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการ เขียนแตงนิทานพืชสมุนไพร	3.09	ปานกลาง	4.53	มากที่สุด
2.6 ข้อมูล/ความรู้ด้านการจัดทำหนังสือนิทานและหนังสือคู่มือ พืชสมุนไพร	3.07	ปานกลาง	4.32	มากที่สุด
สรุปผลด้านข้อมูล/ความรู้ที่ได้รับ	3.17	ปานกลาง	4.45	มากที่สุด
3.1 สามารถนำข้อมูล/ความรู้เกี่ยวกับชนิดของพืชสมุนไพรและ วิธีการนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดกับสุขภาพไปใช้ในการสืบทอด อย่างยั่งยืน	3.17	ปานกลาง	4.53	มากที่สุด
3.2 สามารถนำข้อมูล/ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญา เกี่ยวกับพืชสมุนไพรไปใช้ในการเขียนหนังสือนิทานและ หนังสือคู่มือพืชสมุนไพรฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ ถูกต้องตามหลักภาษา	3.27	ปานกลาง	4.66	มากที่สุด
3.3 สามารถนำข้อมูล/ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดภูมิปัญญา เกี่ยวกับพืชสมุนไพรไปใช้ในการวาดภาพและการจัดทำ หนังสือนิทานและหนังสือคู่มือพืชสมุนไพร	3.34	ปานกลาง	4.49	มากที่สุด
3.4 สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยากับส่วนราชการในอำเภออุททอง จังหวัด สุพรรณบุรีในการบริการทางวิชาการเพื่อพัฒนาชุมชน	3.09	ปานกลาง	4.46	มากที่สุด
3.5 สามารถนำข้อมูล/ความรู้จากการร่วมบริการวิชาการในด้าน	3.64	มาก	4.44	มากที่สุด

ประเด็นการประเมิน	ระดับที่คาดหวัง ก่อนร่วมโครงการ		ระดับที่ได้รับ หลังเข้าร่วมโครงการ	
	คะแนน เฉลี่ย	ความพึง พอใจ	คะแนน เฉลี่ย	ความพึง พอใจ
ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียน การสอน				
3.6 สามารถนำข้อมูล/ความรู้จากการร่วมบริการวิชาการในด้าน ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจกรรมการเรียน การสอน	3.38	ปานกลาง	4.50	มากที่สุด
สรุปผลด้านการนำข้อมูล/ความรู้ไปใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	3.31	ปานกลาง	4.51	มากที่สุด
สรุปผลรวมระดับที่ได้รับของโครงการก่อนการค่ายอนุรักษ์ ความหลากหลายทางชีวภาพ ปีที่ 2 : เยาวชนเรียนรู้เขตชุมชน ปัญญาสมุนไพรในชุมชน	3.28	ปานกลาง	4.44	มากที่สุด

7. ปัญหา/อุปสรรคที่พบในการดำเนินงาน

เนื่องจากการดำเนินงานในครั้งนี้มีระยะเวลาที่จำกัด จึงทำให้ไม่ได้มีการลงสำรวจพื้นที่จริงของสวนสมุนไพรก่อนการให้บริการวิชาการ ทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพืชสมุนไพรไม่ครบถ้วน

8. ประโยชน์ที่ได้รับ

8.1 ประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการบริการทางวิชาการ ซึ่งได้แก่ เยาวชนในเขตพื้นที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี จาก 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดหนองยายทรัพย์ โรงเรียนวัดคลองตัน โรงเรียนวัดบ่อคู โรงเรียนวัดใหม่ปทุมสูตร และโรงเรียนวัดสระยายโสม ได้รู้จักชนิดของพืชสมุนไพร อย่างน้อย 25 ชนิด และทำให้เกิดผลงานสร้างสรรค์ซึ่งเกิดจากการบูรณาการความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ รูปร่าง ลักษณะ สรรพคุณของสมุนไพร และนำมาจัดทำเป็นหนังสือทำมือสรรพคุณพืชสมุนไพร และหนังสือนิทานพืชสมุนไพรทำมือ จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบมีชีวิต ทั้งนี้ความรู้ที่ได้รับทั้งหมดจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งในระยะยาวต่อไป

8.2 ประโยชน์ต่อคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การดำเนินงานครั้งนี้ทำให้คณาจารย์และบุคลากรตลอดจนนิสิต ได้ใช้ความรู้และความสามารถไปให้บริการให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ตลอดจนมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เกิดความสามารถอันจะเป็น

พลังสำคัญในการพัฒนาคณะฯ ในอนาคต รวมทั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สามารถดำเนินงานได้ บรรลุ พันธกิจด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม ที่สอดคล้องตามนโยบายของมหาวิทยาลัย และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอีกทางหนึ่ง

8.3 ประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย

การดำเนินงานโครงการครั้งนี้ทำให้มหาวิทยาลัยบรรลุพันธกิจด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคมในเขตพื้นที่ยุทธศาสตร์ได้แก่ เขตอำเภออุทอง อันสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับมหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จักของชุมชน และ ส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานในระยะยาว

8.3 ประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในครั้งนี้ ซึ่งคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้ดำเนินงานเต็มกำลังความรู้ความสามารถในการบริหารโครงการเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนในชุมชน

นอกจากนี้การให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในครั้งนี้ ยังทำให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ เขตอำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

9. ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ควรจัดกิจกรรมบริการวิชาการเป็นประจำทุกปี เพราะกิจกรรมนี้มีประโยชน์และมีความรู้